

ED072

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

The Development of Participatory Supervision in Small-Sized Schools under the Khon Kaen Office of Primary Educational Service Area 1

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเร็จ ยุธชัย¹ดร.ศิริบุญเอื้อ เหล่าชัย²ดร.สุพัฒน์ เหล่าชัย³ดร.สุนทร ฉมารัตน์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ร่างแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมด้วยการทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 4 สรุปและสะท้อนผลแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วย (1) ครูที่ปฏิบัติราชการในสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการด้านนิเทศภายใน (2) กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูโรงเรียนบ้านเหล่านางาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินเจตคติ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม มี 4 หลักการ คือ (1) หลักการเสริมพลังอำนาจ (2) หลักการพัฒนาการบุคลากร (3) หลักการมีส่วนร่วม (4) หลักการพัฒนาคุณภาพของงาน องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศภายใน มีดังนี้ (1) การวางแผน

¹ประธานหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

²อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴อดีตอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การนิเทศ (2) การให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (3) การลงมือปฏิบัติงาน (4) การสร้างเสริมกำลังใจ และ(5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพของการนิเทศภายใน ประกอบด้วย (1) ผลการพัฒนาบรรลุเป้าหมายทั้งด้านความรู้ ความสามารถและเจตคติที่ดีต่อรูปแบบการทำวิจัยในชั้นเรียน (2) ความพึงพอใจของครูต่อแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม, สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The research aimed to develop a participatory internal supervision approach for the development of participatory supervision in small-sized schools under the Khon Kaen Office of Primary Educational Service Area 1. Using the method of research and development methodology, divided into 4 phases: phase 1: draft internal guidelines on participatory internal supervision approach, phase 2: develop a participatory internal supervision approach, phase 3: check for suitability by implementing, and phase 4: conclusions and reflections on participatory internal supervision approaches. The research sample consisted of (1) teachers who work in small-sized schools under the Khon Kaen Office of Primary Educational Service Area 1. The tools used in research was questionnaire to find current situation and problems of Internal supervision (2) the purposive group were teachers at Baan Sa Ngam school at this area, and the tools used by data collection to attitudinal evaluation form. Statistics data analysis were mean, percentage, and standard deviation.

The research results:

The guidelines of development for participatory internal supervision approach for small-sized schools under the Khon Kaen Office of Primary Educational Service Area 1, There were 3 components as follows: The component 1: internal supervision and there were 4 principles: (1) empowerment (2) human resources development (3) participation (4) quality development. For the component 2: the internal supervision process was as follows: (1) planning for supervision; (2) give knowledge to understanding the work; (3) operation (4) encouragement and (5) performance appraisal. The 3 component was the efficiency of internal supervision as follows: (1) development results to achieve for both knowledge, ability and attitudes towards classroom research models. (2) the satisfaction of teachers with the participatory internal supervision approach.

Keywords: Participatory on Internal Supervision, Small-Sized Schools

1. บทนำ

ปัจจุบันปัญหาด้านการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คุณภาพผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นซึ่งสาเหตุอาจเกิดจากหลายปัจจัย ปัจจัยหลัก คือ ครู สถานศึกษา จำนวนหนึ่งขาดแคลนครู บางแห่งไม่มีครูสอนเฉพาะทาง ครูผู้สอนจบการศึกษาไม่ตรงกับรายวิชาที่สอน หรืออาจเกิดจากหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เน้นท่องจำ ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทำให้ผู้เรียนเพื่อการเรียน ไม่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ไม่เน้นฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้มีปัญหาขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบประกันคุณภาพภายในกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อผู้เรียนสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือสถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา เป็นประเด็นท้าทายของการจัดระบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน เกิดจากอัตราการเกิดที่ลดลงและค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานไปสถานศึกษาในเมือง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) ปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาขนาดเล็กด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในสถานที่ครูไม่ครบชั้น และนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและความสามารถ เพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน การวัด กระบวนการเรียนรู้ยังขาดการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนา

สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนรู้ การแนะแนว การศึกษาและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การกำหนดเกณฑ์ในการจัดสรรครูและบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก ทำให้ครูไม่ครบชั้น ครูมีคุณวุฒิไม่ตรงตามวิชาที่สอน ครูขาดความชำนาญเฉพาะสาขา ขาดความรู้เรื่อง ICT สถานศึกษาขนาดเล็กมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการ (พิธาน พันทอง, 2548) (สันติ ชัยชนะ, 2550) (วานิชย์ สาขามุละ, 2549) (ช่อรัตนดา เกสทอง, 2550) (สุรัชย์ พินทองกระโทก, 2549)

งานวิชาการถือเป็นงานที่สำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) งานนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ กระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพ คุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้สูงขึ้น ทำให้เกิดพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาของเด็กก้าวไปอย่างมีประสิทธิภาพ (เสถียร เทียงธรรม, 2542) (สมเดช พินิจกุล, 2544)

การนิเทศภายในสถานศึกษามีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ช่วยให้เกิดผลดีในการดำเนินงานหลายประการ คือการนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมกำลังใจ

ของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งไม่เพียงพอที่จะนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง (สำเร็จ สุรัชย์, 2553) ในกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง ทั้งในด้านหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน ธรรมชาติของผู้เรียนในบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละสถานศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูจำนวนน้อยไม่ครบชั้นและต้องสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ครูจะต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อการจัดการศึกษาในยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 21 (พ.ศ.2552-2561) การศึกษาในแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมจะช่วยในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงและจะมีส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในสถานศึกษา
3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. รูปแบบการพัฒนาบุคลากร
5. การจัดการเรียนการสอน
6. การบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน
7. การมีส่วนร่วม
8. การเสริมพลังอำนาจ
9. การสนทนากลุ่ม
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. วิธีดำเนินการ

การวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน ดังภาพที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

5. ผลการศึกษา

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 หลักการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม มี 4 หลักการ คือ (1) หลักการเสริมพลังอำนาจ (2) หลักการพัฒนาการบุคลากร (3) หลักการมีส่วนร่วม (4) หลักการพัฒนาคุณภาพของงาน องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศภายใน มีดังนี้ (1) การวางแผนการนิเทศ (2) การให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (3) การลงมือปฏิบัติงาน (4) การสร้างเสริมกำลังใจ และ(5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพของการนิเทศภายใน ประกอบด้วย (1) ผลการพัฒนาบรรลุเป้าหมายทั้งด้านความรู้ความสามารถและเจตคติที่ดีต่อรูปแบบการทำวิจัยในชั้นเรียน (2) ความพึงพอใจของครูต่อแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

6. การอภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครู โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เกิดปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ได้แก่ ครูในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ ครูผู้สอนบางคนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ครูที่ได้รับการบรรจุวิชาเอกไม่ตรงกับความต้องการ

ต้องการของโรงเรียน งบประมาณที่จะตอบสนองต่อสื่อการเรียนการสอนของครูไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน ชุมชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และงานที่ต้องมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ผู้บริหารและครูที่เป็นผู้นิเทศมีภารกิจมาก บุคลากรขาดความรู้เรื่องการนิเทศภายใน ขาดแคลนงบประมาณ เครื่องมือและสื่อต่างๆ ไม่ได้กำหนดรูปแบบการประเมินผลไว้อย่างชัดเจนและการประเมินผลไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนด

2. ด้านปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ได้แก่ การสร้างความเข้าใจเพื่อให้ครูยอมรับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนยังมีน้อย และขาดข้อมูลด้านการกำหนดทางเลือกที่จะพัฒนา ได้แก่ วิธีการ/กิจกรรมการนิเทศภายในไม่ครอบคลุมทุกด้านของการดำเนินงานของโรงเรียน ด้านการลงมือปฏิบัติไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นปัจจุบัน ด้านการติดตามประเมินผลและแก้ไขไม่ต่อเนื่องและเป็นระบบและสอดคล้องกับนโยบาย

3. ด้านความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศภายในของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีความต้องการที่สำคัญ คือ ต้องการให้มีการนิเทศภายใน พัฒนาการกระบวนการนิเทศภายใน แสดงให้เห็นว่าครูต้องการการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก

4. การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่น เขต 1 มี 3 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ
ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการพัฒนาครู
ด้านการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม 3 หลักการ คือ

1. หลักการพัฒนาบุคคล
2. หลักการมีส่วนร่วม
3. หลักการพัฒนาคุณภาพของงาน

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนา
ครูด้านการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ
(Planning หรือ P)

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ความเข้าใจใน
สิ่งที่จะทำ (Informing หรือ I)

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ (Doing
หรือ D) : ประกอบด้วยการปฏิบัติงานใน 3
ลักษณะ คือ

1. การปฏิบัติงานของผู้รับการ
นิเทศ
2. การปฏิบัติงานของผู้ให้การ
นิเทศ
3. การปฏิบัติงานของ
ผู้สนับสนุนการนิเทศ

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและ
กำลังใจ (Reinforcing หรือ R)

ขั้นที่ 5 การประเมินผลผลิตของ
การดำเนินงาน (Evaluation หรือ E)

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพของ
การพัฒนาบุคลากร 2 ประการ ดังนี้

- 1 ประการที่ 1 ผลการพัฒนาบรรลุ
- 2 เป้าหมาย

เป้าหมายที่ 1 ความสามารถ
ด้านการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

เป้าหมายที่ 2 เจตคติที่ดีต่อ
แนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรเผยแพร่
แนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมสำหรับ
สถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ให้กับ
สถานศึกษาในสังกัดโดยจัดทำคู่มือการนำรูปแบบ
ไปใช้และเอกสารประกอบรูปแบบเพื่อให้
สถานศึกษาในสังกัดนำไปใช้ในระดับสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรแต่งตั้ง
คณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้
แนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมในระดับ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและ
ระดับศูนย์ประสานงานเพื่อติดตามผลและรายงาน
ผลการพัฒนาในแต่ละปีการศึกษา

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรจัดเวทีเพื่อให้
สถานศึกษาแต่ละแห่งและครูได้นำเสนอผลการ
นิเทศภายในเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประกวด
นวัตกรรมครูอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ควรสร้างเครือข่าย
ครูนักนิเทศภายในทั้งในระดับศูนย์ประสานงาน
และระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือในระหว่างเขต
พื้นที่การศึกษา เป็นต้น

5. ในขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการมีข้อค้นพบสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรให้ความสนใจ

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้

สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนในสถานศึกษาเห็นความสำคัญและจำเป็นร่วมกันก่อนทำการพัฒนา เน้นกิจกรรมพัฒนาที่หลากหลายและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมในลักษณะเดียวกันนี้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่นๆ ระดับภาคหรือระดับประเทศ

2. ควรมีการพัฒนาแนวทางการนิเทศติดตามผลการดำเนินการพัฒนาครูเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับสถานศึกษา

3. ควรมีการทดลองใช้แนวทางการนิเทศภายในที่ได้จากการวิจัยและพัฒนาขึ้นโดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

8. เอกสารอ้างอิง

1. ช่อรัตน์ เกสทอง. (2550). **การนำเสนอทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี**. วิทยานิพนธ์.

มหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

2. พิธาน พันทอง. (2548). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. ดุษฎีนิพนธ์. ดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

3. วานิชย์ สาขามูละ. (2549). **ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์. มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

4. สมเดช พิณจสุกุล. (2544). **การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์. มหาบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

5. สันติ ชัยชนะ. (2550). **การประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4**. วิทยานิพนธ์. มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

6. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ. (เอกสารอัดสำเนา)

7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการ
ปฏิบัติงานข้าราชการครู**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.
8. สำเร็จ ยूरชัย. (2553). **เอกสาร
ประกอบการสอน รายวิชา 92205
การบริหารและการนิเทศการศึกษา
ขั้นสูง**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ.
9. สุรชัย พินทองกระโทก. (2549). **ปัญหา
และแนวทางแก้ไขปัญหาการ
บริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 1**. วิทยานิพนธ์.
มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
10. เสถียร เทียงธรรม. (2542). **การนิเทศ
ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี**.
วิทยานิพนธ์. มหาบัณฑิตสาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.